

ПРЕВОДАЧЕСКА СТРАНИЦА НА МАРИЯНА БИЙЕЛИЧ

Из *Pregled bugarske poezije 19. i 20. st.*
 Zagreb: Društvo hrvatskih književnika, 2012.
 Съставители: Надежда Захариева, Елена Алекова
 Преводач: Марияна Бийелич

Александър Геров

Aleksandar Gerov

НАЙ-ХУБАВОТО

Най-хубавото на смъртта
 е туй, че идва ненадейно.
 Поемаш въздух със уста
 и се унасяш постепенно.

И постепенно става леко
 на мозъка ти разрушен,
 че тръгваш много надалеко
 и все ще стигнеш някой ден.

ТАНЦ

Дъждът вали през мене и измива
 мъчителния слой на мисълта
 и пак сърцето младо и щастливо
 предвкусва на живота прелестта.

Душата ми, от бреме натежала,
 преследвана от своята съдба,
 готова е да се разтвори цяла
 под плискащите струи на дъжда.

Аз ще захвърля меката си шапка
 и за последен път, макар и стар,
 ще потанцувам като малка капка
 по веселия градски тротоар.

NAJLJEPŠE

Najljepše od smrti to je
 što nastupa nenadano.
 Primaš zrak u grudi svoje
 i nestaješ postepeno.

Postepeno biva lako
 uništenom mozgu samom
 odlaziš ti tad daleko
 da bi stig'o jednom tamo.

PLES

Kiša pada, kroz mene se kreće
 ispirući sloj od svih strahota,
 opet srce mlado, puno sreće,
 svu ljepotu osjeća života.

Duša moja od bremena teška,
 pritisnuta sudbinom sve više,
 spremna je da posve sad omekša,
 rastopi se pod strujanjem kiše.

Ja ću bacit' svoju meku kapu
 zadnji put, ma star i bio tada,
 i zaplesat' poput male kapi
 što na gradski pločnik vedro pada.

Елисавета Багряна

СТИХИИ

Можеш ли да спреш ти вятъра, дето иде от могилите,
префучава през боазите, вдига облак над диканите,
грабва стрехите на къщите, на каруците чергилата,
сваля портите, оградите и децата по мегданите –
в родния ми град?

Можеш ли да спреш ти Бистрица, дето иде пролет яростна,
разтрошава ледовете си, на мостовете подпорите
и излиза от коритото и завлича, мътна, пакостна –
къщиците и градинките, и добитъка на хората –
в родния ми град?

Можеш ли да спреш ти виното, щом веднъж е закипяло то
в бъчвите огромни, взидани, с влага лъхаша наситени,
на които с букви кирилски пише „черното“ и „бялото“ –
в избите студени, каменни, завещани от дедите ни –
в родния ми град?

Как ще спреш ти мене – волната, скитницата, непокорната –
родната сестра на вятъра, на водата и на виното,
за която е примамица непостижното, просторното,
дето все сънува пътища – недостижнати, неминати, –
мене как ще спреш?

Elizaveta Bagrjana

СТИHIJE

Zaustavit' možeš li vjetar što ide sa pôljā,
huji kroz klisure, oblake diže nad vrhove,
krovove grabi sa kuća i čerge sa kôlā,
ograde ruši i kapije, djecu na trgove
u rodnome gradu mom?

Zaustavit' možeš li Bistricu kada sva navire jarosna,
razara ledenu koru i potpornje mostova,
istječe vani iz korita, odnosi mutna i pakosna
kuće i vrtove, stoku i ostave –
u rodnome gradu mom?

Zaustavit' možeš li vino kad jednom je vrelo
u bačvama ogromnim, zidanim, vlažnim i prašnim
gdje je ćirilničnim slovima pisano: crno i bijelo
u izbama studenim, kamenim djedova naših
u rodnome gradu mom?

Kako ćeš mene zaustavit' – slobodnu skitnicu prkosnu
rođenu sestru svih vjetrova, vina i vode
kojoj je privlačno sve neuhvatljivo, prostrano
i sanja o cestama beskrajnim prašnim slobode –
kako ćeš mene zaustavit'?

УДАВНИЦИ

1.

Зад тъмните върби умира златен ден,
 приижда вечерта на милващи вълни.
 Гърмеж подир гърмеж заглъхва уморен
 и звездния звънар за мирен сън звъни.

Закотвения шлеп все тук ли ще седи –
 покрит със воден мъх и черен лепкав клей?
 О, сякаш чер ковчег над тъмните води
 за сетен упокой приспивно ни люлей!

Със вързани ръце и тая вечер пак
 ний гледаме в копнеж към светналия град.
 И чакаме дали от стихналия бряг
 невидими уста не ще ни позоват...

А тихата река разтваря цветна длан
 и приказно блестят подводни широти –
 о, кой ли тая нощ, ранен и изтерзан,
 кат падаща звезда натам ще полети?

2.

Своя нежнорозов цвят
 утрото разтваря
 и над мокрий бряг димят
 бели, бели пари.

Спрете, майки, своя бяг
 о тая утрин плаха:
 в син, подводен полумрак
 кротко те заспаха.

А русалките, отвред
 с таен знак събрани,
 угасиха с бистър лед
 жежките им рани.

Наредиха ги с треви,
 със свецици плахи
 и ранените глави
 с воден крем венчаха.

И покриха ги навек
 и ридаха тихо –
 и грамадния ковчег
 вдън земя зариха.

Спрете, майки, спрете вий
 в своята бол безкрайна:
 тая светла бездна крий
 безутешни тайни.

Asen Razcvetnikov

UTOPLJENICI

1.

Za vrbikom tamnim zlatni danak tone
i u vale nježne tiha večer roni.
Pucanj sad za pucnjem zamire i klone
zvjezdani to zvonar za san miran zvoni.

Usidreni šlep zar plutati će stalno
obložen sav slojem masnog crnog mulja?
O, kao da crni lijes nad vodom tamnom
sad za pokoj zadnji sanjivo nas ljulja.

S rukama otraga mi i večer ovu
gledamo sa čežnjom prema svijetlom gradu.
Čekamo u mraku da tamo nas pozovu
nevidljiva usta i spase nam nadu...

Tiha rijeka širi obojene ruke,
čarobno se sjaje podvodna prostranstva –
tko će ove noći slomljen sav od muke
vinuti se gore kao zvijezda kasna?

2.

Svoje nježne boje
svježe jutro stvara,
dimi se nad poljem
bijela bijela para.

Stanite sad, majke,
tiho jutro mokro,
pod vodom u mraku
zaspali su krotko.

A sirene u taj tren
tajnim znakom zvane
stavljale su bistar led,
hladile im rane.

Sakupiše trave
i malene svijeće,
na ranjene glave,
staviše im cvijeće.

Pokriše ih zanačijek,
ovlažiše oko,
velik crni njihov lijes
zariše duboko.

Stanite sad, majke, vi,
jutro sviće divno,
ispod vode tamne svi
zaspali su mirno.

3.

Ний носим венци от върба и подводни бодили,
в потънали кораби тайно се готвим дене –
а вечер издигаме копия стари и гнили
и яхваме своите призрачни бели коне.

И мълком по речното дъно във дълги редици
ний гоним миража на някаква светла страна.
И в нашите ледни и мътнозелени зеници
гори безнадеждния пламък на жълта луна.

Ний помним люлякова утрин и песни и смелост
и битки сред розови пламъци в стария Лом,
ний помним последната схватка зад някакво село
и вълчите зъби на кървав и страшен разгром.

И както ранените миди грижливо и нежно
лелеят съкровища в пълната с мъх дълбина,
тъй носим и ние в сърцата си своите копнежи,
смазани в кристали и бисерни бели зърна.

А речните риби, напуснали своите подмоли,
на хищни ята ни преследват по нашия път –
и с дива жестокост различават и хапят на воля
и ръфат от нашата мека, подпухнала плът.

И нявга през пролетна вечер, когато възлезе
над сини баири засмяна и чиста луна,
незнайни рибари ще найдет на своята трапеза
със глъчка и радост безценните странни зърна.

И мигом ще звъннат в душите им нашите песни
и нашите жажди за слънце, простор, свобода –
и ярко въз техните смугли чела ще проблесне
през мрежа от бръчки червена и ясна звезда.

3.

Mi nosimo vijence od trnja i vodenog bilja
u podvodnom brodu se danima spremamo tajno,
a navečer dižemo koplja i stara i gnjila
i jašemo konje tajanstvene, bijele i bajne.

I tiho po riječnome dnu poput odreda sjena
mi slijedimo utvaru zemlje te svjetlosti pune,
a ledene naše sve mutne i zelene zjene
sad gore beznadežnim plamenom žučkaste lune.

Mi pamtimo pjesme i smjelost i svitanja bijela
i bitku sred sjajnoga plamena staroga Loma,
mi pamtimo posljednju bitku kraj nekakvog sela,
i očajne vučje tog krvavog strašnoga sloma.

I kao što ranjene školjke sve brižno i nježno
ljuljuškaju riznice duboke tamne i crne
i mi u srcima nosimo vlastite čežnje –
ko kristale lomljive biserno ledeno zrnje.

A riječnih pak riba napustivši skloništa svoja
u pohlepnom naletu slijede nas jata bijela
i okrutno divlje se zalijeću u nas bez broja
otkidaju komade mekanih podbuhlih tijela.

I jednom u proljetnu plavetnu večer kad zađu
nad brdima zvijezde i mjesec svim sjajem zablista,
kad neznani ribari sjednu, na stolu svom nađu,
uz usklik i radost, skupocjena kamenja čista.

Taj tren će zazvonit' u dušama naše im pjesme
i žudnja za suncem, slobodom, prostranstvom,
i žarko na čelima njihovim tamnim će bljesnut',
kroz mrežu od nabora crvena zvjezdica jasno.

Никола Фурнаджиев

ДЪЖД

На Александър Жендов

Моя едра жена, моя топла и родна земя,
прелъстен от звъна на пръстта, от вика на пустинните влюбени,
тича тъмен дъждът и разгонил космата снага,
ще преспи тази нощ, ще лежи в твоите пламнали угари.

Греят люспи във кръв и дълбоки зелени очи,
и кафявия лъч от плътта на дъжда и на дявола.
Ах, разкрий своята гръд и гори в вечността, и кънти,
моя родна земя, моя пръст, моя радост запалена.

Колко черна любов, колко черна зелена вода
и потоци от мрак преминават и тътнат във глината!
Като бесен възторг, като бунт стене днеска дъжда,
и целува, и пей, и ридае, и свети пустинята.

Моя едра жена, моя родна и черна земя,
приеми го и пей във прегръдките топли и пламнали –
като тъмен жребец, като мъж иде днеска дъжда
и ликува пръстта, и танцуват дървета и камъни.

Павел Матев

ЛЮЛЯКОВИ НОЩИ

Още има люлякови нощи –
невиждащи очи в притулен час.
Още има люлякови нощи –
безумия от закъсняла страст.

Минути непонятни и крилати,
нетърпеливи жестове, слова,
които ме спасяват без остатък,
от вечната, от вечната мълва.

И ето я пределната отплата –
един акорд от сложен послеслов.
И доловили тоя звук сърцата,
умират, разрушени от любов.

Nikola Furnadžiev

DAŽD*Aleksandru Žendovu*

Moja krupna žena, moja topla i rodna zemljo,
 uzbuđen zvonjavom tla i zovom pustinja prepunih strasti
 juri sad tamni dažd ogolivši kosmato tijelo
 prespavat će u tebi noćas, u tvoja će plamena garišta pasti.

Gore u krvi ljuške i duboke zelene oči
 i smeđi odsjaj sa tijela dažda i vraga.
 O, razgrni ti svoje grudi i gori u vječnost, zvoni,
 rođena zemljo moja, radosti moja goruća, draga.

Koliko ljubavi crne, koliko crne i zelene vode
 i koliko potoka, mraka prolazi, tone u glinu!
 K'o bijesan ushit, k'o buna dažd zemlju sad bode
 i ljubi, i pjeva, i rida, i svijetli u veselom činu.

Moja krupna žena, moja rodna i crna zemljo,
 primi ga sada na grudi uzavrele, vruće –
 k'o tamni ždrijebac, kao muškarac, dažd danas ide,
 i likuje tlo, i plešu kamenja, stabla i pruće.

Pavel Matev

LJUBIČASTI NOĆI

Jer jošte ima ljubičastih noći.
 Kad nevidene oči. Prigušeni čas.
 I rasanaka. Obećanja moćnih.
 I bezumlja što nosi kasna odveć strast.

Minute – krilate, od tajne tame.
 Nestrpljive i nagle kretnje. Zamor,
 i riječi što ti pomoć' mogu same,
 da pakleni i glupi mine žamor.

I eto zadnja odmazda sad ide,
 i pogovora teškog akord jedan.
 Kad začuvši te zvuke srca vide,
 da umireš ti ljubavi sad predan.

Петя Дубарова

Със глезени крехки и вени прозрачни
съвсем недорасла съм още
да бъда по женски измамно невзрачна,
да влизам във нечии нощи.

Но вижте ръката ми нервно изящна!
Това не е длан на момиче.
Отдавна с кръвта ми в надбягване страшно
озъбено дяволче тича.

Каква съм? – момиче, жена, дяволица?
– Не зная, но в клетки и стави
суров и калён като северна птица
духът ми свой ръст извисява –
плътта ми надраства.

ДЕН

Като изящна умираща лилия
тази нощ бавно топи се край мен.
Глъхне луната. Звезди, обкръжили я,
шепнат сбогуване. Плисва ме ден.

Авантюристите гларуси с крясъци
нещо споделят ми, бели от сол.
Пяят за слънце и блеснали пясъци,
бягат над моя кавак белоствол.

Този ден идва за мен като истина,
носят го гларуси в моя Бургас.
Бликат го пясъци. Думи разлистени
в него оглеждат се. Трепвам и аз,

и доверчива в дланта му, усмихната,
като в най-чудния, приказен храм,
аз ще побързам – и светла, и истинна,
своя момичешки пулс да му дам.

Petja Dubarova

Sa venama paženim, krhkim i plavim
još sasvim nedorasle moći
da sva se ko žena nevidljivom pravim,
da uđem u nečije noći.

Al' gledajte ruke mi nervozno krasne!
Ne, nije to djetinja ruka.
Jer odavno krvlju mi brzo i strasno
taj iskežen vražić se trka.

I što sam ja? Žena, đavolice, dijete?
Ne znam, al' kostima smjelo
sav surov i kaljen ko sjeverne čete
moj duh se sad izdiže –
nadrasta tijelo.

DAN

Baš kao umiruć' profinjen ljiljan
sporo se topi ta noć, sviće dan.
Umiru zvijezde i mjesec se sija,
Šapuće zbogom. Tad pljusne me dan.

Avanturisti su galebi preko,
Nešto mi kažu od soli skroz bijeli.
Pjevaju suncu i bljeskavom pijesku
Lete nad bijelu topolu sad smjeli.

Ovaj dan za mene dođe k'o istina,
u moj grad Burgas ga odnose labudi.
Grli ga pijesak i riječi sve lisnate
tu se ogledaju. Tako se razbudim

i s povjerenjem u dlan mu se nasmiješim
k'o u bajkovit i čudesan hram,
sad ću požurit' i svijetla i najljepša
djevojački svoj da puls njemu dam.

Превод на хърватски: **Марияна Биџелич**